

Rapport

Invloed coronacrisis op het sociaal domein

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/194

Datum

november 2020

Opdrachtgever

Binnenlands Bestuur

Auteurs

Lisa Nannes
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Achtergrond en doel onderzoek	5
1.2	Onderzoeksverantwoording	5
2	Belangrijkste uitkomsten	8
3	Gevolgen coronacrisis voor ondersteuning	11
3.1	Kwart cliënten ervoer negatieve gevolgen	11
3.2	Cliënten verdeeld over informatievoorziening gemeente	12
4	Omgang met aanbieders Wmo en Jeugdhulp	15
4.1	Ondersteuning ging door bij meerderheid Wmo-clieuten	15
4.2	Telefonisch contact lijkt meeste ingezette alternatief	16
4.3	Nog steeds minder ondersteuning	17
5	Financiële compensatie	20
5.1	Cliënten willen compensatie van het kabinet	20

1. Inleiding

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en doel onderzoek

Sinds 2015 werken Binnenlands Bestuur en I&O Research samen aan onderzoeken over thema's die spelen in de publieke sector en waar Binnenlands Bestuur over schrijft. Een van deze thema's is het sociaal domein.

Vorig jaar voerde I&O Research in opdracht van Binnenlands Bestuur een (herhaal)onderzoek uit onder gemeenteambtenaren en burgers om de ervaringen met de decentralisaties van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en (arbeids)participatie naar gemeenten te achterhalen. Dit jaar staat het sociaal domein onderzoek in het teken van de coronacrisis: wat zijn volgens gemeenteambtenaren en cliënten de gevolgen van de coronacrisis voor de zorg en ondersteuning wat betreft de Wmo, Jeugdwet en de Participatiewet? Hoe zijn zorgaanbieders omgegaan met zorg na het uitbreken van de crisis en wat zijn de gevolgen van uitgestelde zorg? I&O Research voerde voor Binnenlands Bestuur een onderzoek uit om deze vragen te beantwoorden.

1.2 Onderzoeksverantwoording

Doelgroepen van het onderzoek zijn gemeenteambtenaren (hierna ambtenaren) en cliënten in het sociaal domein. Het onderzoek is in oktober uitgevoerd door middel van een online enquête. De ambtenaren hebben vragen beantwoord over de gemeente waar zij werken en cliënten over de gemeente waar zij wonen.

Cliënten: representatief beeld

De vragenlijst voor cliënten is uitgezet in een representatieve steekproef in het I&O Research Panel onder een representatieve steekproef van 1.985 respondenten. Aangezien het aandeel Nederlanders dat beroep doet op de Wmo, Jeugdwet of Participatiewet relatief laag bleek (11%, n=216), hebben we extra panelleden uitgenodigd waarvan bekend was dat zij tot de doelgroep behoren. Dit waren nog eens 953 respondenten.

Uiteindelijk hebben 432 Wmo-clieënten, 78 leden jeugdhulpclieënten en 70 cliënten die onder de Participatiewet vallen deelgenomen (totaal 515 cliënten).¹

Op deze steekproef is een weging toegepast naar regio, leeftijd en geslacht (op basis van CBS gegevens). Dit betekent dat de verhoudingen van deze achtergrondkenmerken zijn teruggebracht naar de werkelijke bestaande verhoudingen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor alle cliënten, voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

De onnauwkeurigheidsmarge is 4,5% (bij een uitkomst van 50%) .

Ambtenaren: indicatief beeld

Ambtenaren zijn benaderd via een uitnodigings-email van Binnenlands Bestuur en het I&O Research panel. In totaal vulden 471 ambtenaren de vragenlijst in, waarvan 227 werkzaam zijn in het sociaal domein.² Op de data van de ambtenaren is geen weging toegepast.

De steekproef (227 SD-ambtenaren) is te klein om representatieve en betrouwbare uitspraken te kunnen doen voor alle gemeenten.

¹ Met cliënten bedoelen we mensen die voor problemen in het gezin die vallen onder de Wmo, Jeugdhulp of Participatiewet momenteel een beroep doen (of wilden doen) op de gemeente.

² Met sociaal domein ambtenaren bedoelen we ambtenaren die werkzaam zijn in de volgende domeinen: 1) zorg, welzijn, jeugd of 2) werk en inkomen.

Ze geven wel een indicatief beeld van de positie van ambtenaren en gemeenten, daarom laten we de uitkomsten in het rapport wel zien, als indicatieve spiegel naast de uitkomsten voor cliënten. Het is niet de bedoeling deze percentages eigenstandig te publiceren.

De resultaten van de ambtenaren zijn in sommige gevallen uitgesplitst tussen ambtenaren in het sociaal domein versus alle ambtenaren.

Leeswijzer

De vragenlijst bestaat voornamelijk uit gesloten vragen. Op enkele plaatsen in de vragenlijst bestond de mogelijkheid om in eigen woorden een toelichting of reactie te plaatsen. Sommigen van deze toelichtingen zijn in het rapport als geanonimiseerde citaten gebruikt. Als in de tekst wordt gesproken van verschillen tussen subgroepen zoals gemeentegrootte of soort ambtenaar (wel of geen sociaal domein) dan is er sprake van een significant verschil.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen of er waren meerdere antwoorden mogelijk.

2. Belangrijkste uitkomsten

2 Belangrijkste uitkomsten

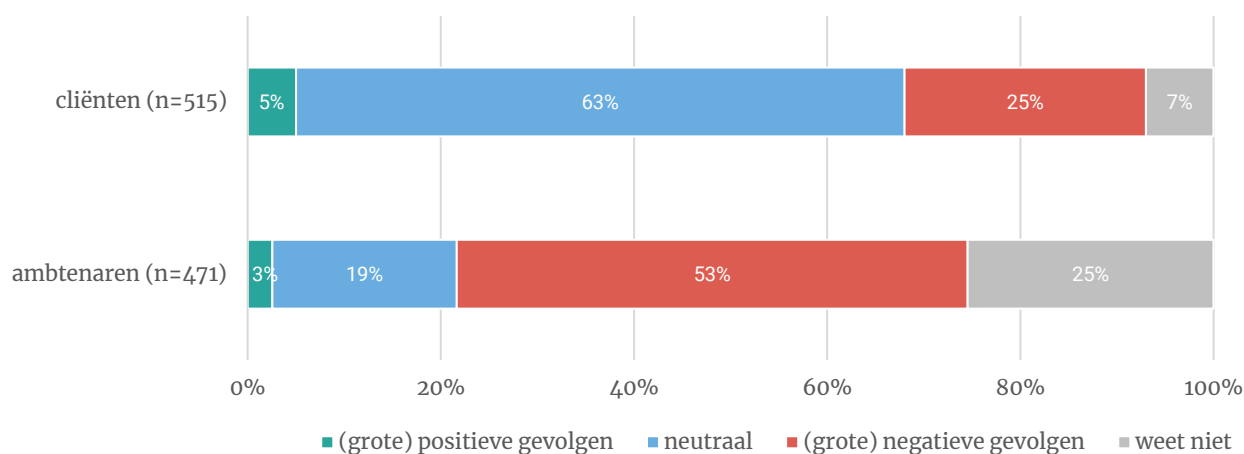
Kwart cliënten ervoer negatieve gevolgen coronacrisis

Van de cliënten in het sociaal domein ervoer een kwart negatieve gevolgen van de coronacrisis voor de zorg of ondersteuning die ze ontvingen, ruim zes op de tien zegt weinig verschil gemerkt te hebben.

Gemeenteambtenaren die hier een oordeel over hebben, lijken in de praktijk vooral negatieve gevolgen van de coronacrisis voor de dienstverlening in het sociaal domein te hebben ervaren. Ruim de helft zag negatieve effecten, een op vijf zag weinig verschil, een kwart van deze groep weet het niet. Sociaal domein ambtenaren geven aan dat dit negatieve effect voor alle drie de wetten (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) geldt.

Figuur 2.1.

Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis voor de zorg of ondersteuning? (ambtenaren indicatief)

Zorg komt (langzaam) weer op gang

De hulp is ondertussen (in september/oktober) weer meer op gang gekomen, maar de helft (51%) van de cliënten die door de coronacrisis minder ondersteuning ontvingen, krijgt nog steeds minder hulp dan voor de crisis. Een vijfde van de cliënten (21%) heeft nu meer hulp nodig doordat zij minder zorg of ondersteuning hebben ontvangen.

Ook ambtenaren ervaren dat er weer meer zorg en ondersteuning wordt verleend, soms al op hetzelfde niveau als voor de crisis.

Ambtenaren lijken positiever over communicatie dan cliënten

Cliënten zijn verdeeld over de vraag of de informatievoorziening vanuit de gemeente over de gevolgen van de coronacrisis goed was; een kwart vindt van wel en een even grote groep vindt van niet. Ambtenaren lijken vooral (55%) positief over de eigen informatievoorziening.

Vooral zorgaanbieders besloten tot afschalen ondersteuning

Een derde van de cliënten heeft minder zorg of ondersteuning ontvangen voor de coronacrisis. Als er minder zorg werd geboden, was dit veelal de keuze van de zorgaanbieder (50%). Een vijfde (21%) van de Wmo-clieënten maakte deze keuze.

Sociaal domein ambtenaren lijken het beeld te hebben dat er vooral minder dagbesteding is aangeboden, maar ook minder begeleiding en huishoudelijke hulp. De keuze hiervan lag ook volgens ambtenaren in de meeste gevallen bij de zorgaanbieder en bij Wmo ook relatief vaak op verzoek van de cliënt.

Alternatieve hulp: meestal via beeldbellen

Een kwart van de cliënten kreeg een alternatief voor de minder verleende zorg, dit bestond meestal uit (video)bellen.

Hoewel niet veel cliënten dat hebben ervaren, lijkt er volgens sociaal domein ambtenaren vaak sprake te zijn van een alternatief voor minder verleende zorg. Meestal was dit videobellen of (bij Wmo meer dan bij Jeugd) gewoon bellen.

Tekorten gemeenten lijken toe te nemen

De meerderheid van de cliënten vindt dat het kabinet gemeenten moet compenseren vanwege de coronacrisis, met name voor de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden.

Gemeenteambtenaren lijken die compensatie ook te wensen, met name voor de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden die zij verwachten. Het heeft er schijn van dat gemeenten kampen met tekorten die door de coronacrisis alleen maar zijn toegenomen en met onder andere bezuinigingen worden opgevangen. Er lijkt dan ook een verschuiving ten opzichte van andere jaren te zijn waar het kabinet volgens ambtenaren meer geld voor moet uittrekken; de aandacht verschuift van jeugdhulp naar de Participatiewet.

3. Gevolgen coronacrisis voor zorg en ondersteuning

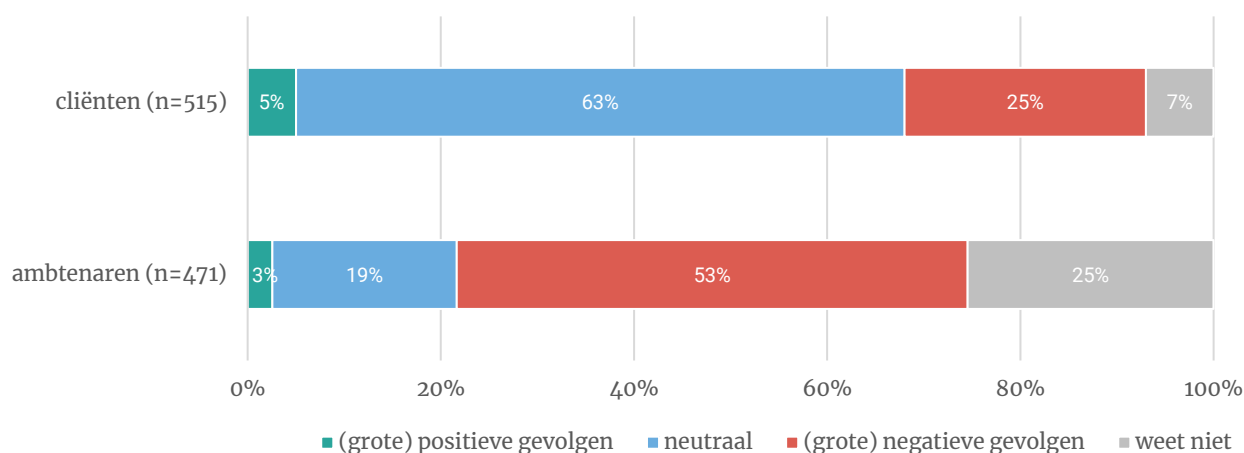

3 Gevolgen coronacrisis voor ondersteuning

3.1 Kwart cliënten ervoer negatieve gevolgen

Van de cliënten in het sociaal domein ervoer een kwart (25%) negatieve gevolgen van de coronacrisis. Van de ambtenaren geeft de helft aan dat de coronacrisis over het algemeen (grote) negatieve gevolgen heeft voor de zorg van inwoners in de gemeente waar ze werkzaam zijn. Dit geldt volgens hen in het sociaal domein voor alle drie de domeinen (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet), al is er ook een deel van de sociaal domein ambtenaren dat het niet weet.

Figuur 3.1. Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis voor de zorg of ondersteuning? (ambtenaren indicatief)

Tabel 3.1. Wat zijn de gevolgen van de coronacrisis voor de zorg aan de inwoners van de gemeente waar u werkzaam bent? (basis: ambtenaren sociaal domein (n=227)) (indicatief beeld)

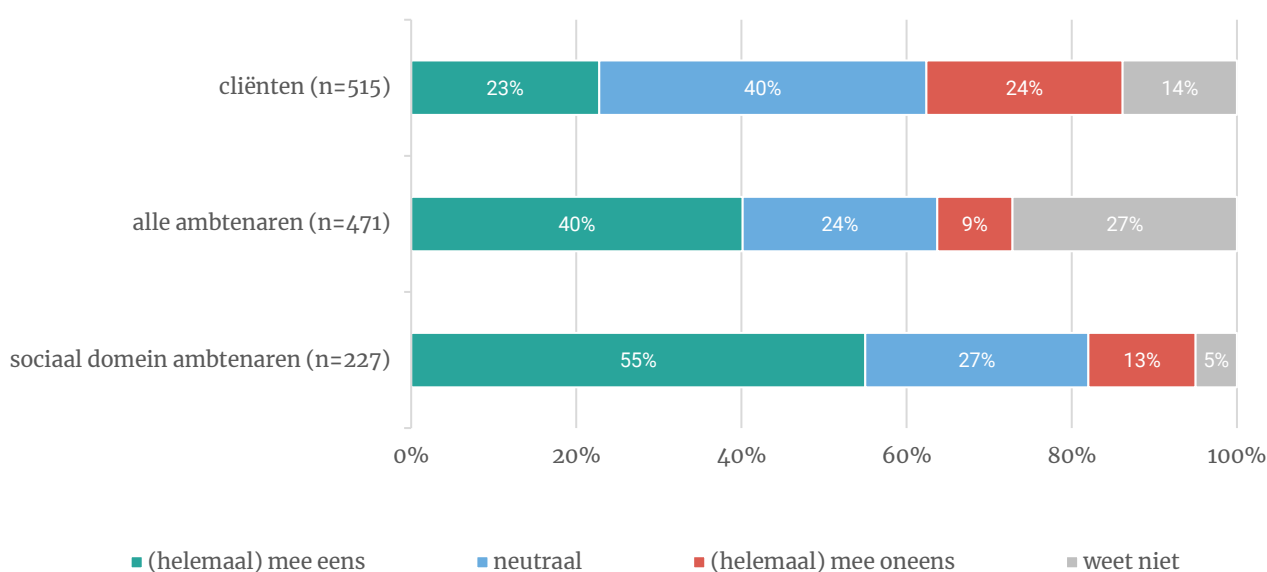
	Algemeen	Jeugdwet	Wmo 2015	Participatiewet
(Grote) positieve gevolgen	4%	2%	3%	3%
Neutraal	20%	15%	15%	18%
(Grote) negatieve gevolgen	66%	50%	57%	59%
Weet niet	11%	33%	25%	20%

3.2 Cliënten verdeeld over informatievoorziening gemeente

Een kwart van de cliënten vindt dat de informatievoorziening vanuit de gemeente over de coronacrisis goed was. Een even grote groep is het daar niet mee eens, de grootste groep staat neutraal in deze kwestie.

Het beeld van cliënten lijkt niet in lijn te zijn met het beeld van (sociaal domein) ambtenaren. Het heeft er schijn van dat ruim de helft van de sociaal domein ambtenaren (55%) de informatievoorziening over de coronacrisis en wat dit betekent voor cliënten uit de gemeente waar ze werkzaam zijn adequaat vindt. Hierin lijkt een verschil te zijn in gemeentegrootte (met alle ambtenaren als basis). Onder ambtenaren die werken bij een gemeente met 100.000 inwoners of meer vindt 28 procent de informatievoorziening adequaat, tegenover circa 4,6 procent van de ambtenaren in kleinere gemeenten.

Figuur 3.2. Stelling: De informatievoorziening vanuit de gemeente over de coronacrisis en wat dit betekent voor mijn zorg/ondersteuning was goed (ambtenaren indicatief)

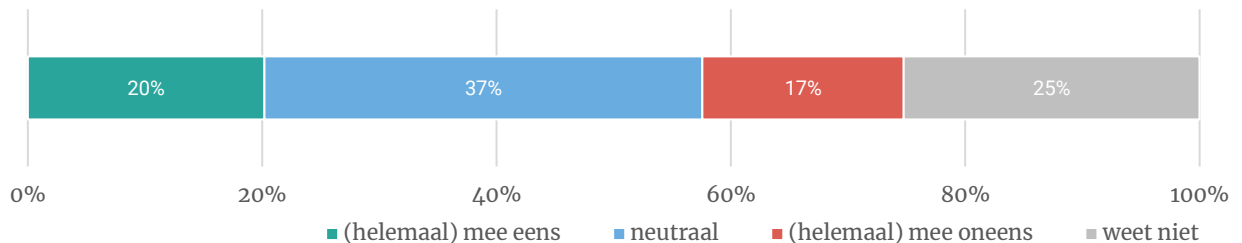

Tabel 3.2. Stelling: “De informatievoorziening over de coronacrisis en wat dit betekent voor cliënten vanuit onze gemeente was adequaat (basis: alle ambtenaren) (indicatief beeld)

Gemeentegrootte	% (helemaal) mee eens
Minder dan 20.000 inwoners (n=26)	46%
20.000 - 50.000 inwoners (n=174)	49%
50.000 - 100.000 inwoners (n=104)	42%
100.000 of meer inwoners (n=167)	28%

Een op de vijf cliënten vindt dat de gemeente de problemen die ontstonden in de zorg door de crisis goed heeft opgelost. Een kwart weet dit niet, waarschijnlijk omdat ze zelf geen problemen hebben ondervonden. Ook bij deze stelling heeft de grootste groep geen uitgesproken mening.

Tabel 3.3. Stelling: De gemeente heeft de problemen die ontstonden in de zorg/ondersteuning door de coronacrisis goed opgelost (basis: cliënten)

We vroegen ambtenaren welke lessen zij hebben geleerd uit de coronacrisis die ze bij de tweede golf meenemen. Zij lichtten toe:

- “Eenduidigheid in maatregelen noodzakelijk. Meer dialoog in belang van cliënten.”
- “Aangezien de gemeente uitvoerend is, is het lastig om ons voor te bereiden op wat gaat komen. Voor een evaluatie is het al helemaal te vroeg. Voor een deel hebben we nog te maken met de eerste fase van crisisbeheersing voor een deel zitten we in de na-fase. Indien nodig kunnen we de crisisorganisatie opschalen.”
- “Ambtelijke processen met externen nog beter inregelen. Aandacht voor eenzaamheid door externen aansporen.”
- “Anders, digitaal werken, versnellen. In goed contact blijven met inwoners, hulpbehoevenden.”
- “Bellen en videobellen kunnen een goed alternatief zijn voor huisbezoek. Dit bespaart veel tijd. De gevolgen op lange termijn, zowel positief al negatief, zijn nog niet in te schatten. De tekorten op de BUIG (P-wet) waren al groot en door de crisis lukt inlopen niet.”
- “Blijf goed in contact met de doelgroep, onze dienstverlening is direct omgezet van fysiek naar digitaal en telefonisch en op afspraak fysiek, inloopsprekuren zijn spreekuren op afspraak. We zijn dat aantal klanten/aanvragen prima is doorgelopen.”
- “Zo goed mogelijk de aanbieders/hulpverleners te ondersteunen, zodat de ondersteuning zoveel mogelijk door kan gaan. De creativiteit van inwoners en professionals ondersteunen. Zorgen voor een goede communicatie richting inwoners en alle partijen.”
- “Veerkracht samenleving gebruiken. We zien een verschuiving in wat wenselijk is naar wat nu (door corona) noodzakelijk is. Sommige beroepen hebben het zwaar, maar andere bloeien juist sterk op. Dus...de samenleving vraagt om een andere inrichting om dergelijke epidemieën als corona op te kunnen vangen.”
- “Veel over welke zorg moet doorgaan en wat alternatieven zijn als dat echt niet kan.”
- “Sommige gezinnen doen het juist goed op meer afstand.”
- “Sneller overschakelen op alternatieve zorg.”
- “Meer structuur aanbrengen in de afhandeling van TOZO aanvragen. Sneller anticiperen op TOZO 3. TOZO 3 vraagt namelijk ook om uitkeringsbeheer.”
- “Heldere communicatie richting eigen medewerkers en inwoners is heel erg belangrijk.”
- “Het regelen van opvang van kwetsbare kinderen als de scholen weer sluiten, snel en eenduidig communiceren naar cliënten en aanbieders, overschakelen naar meer digitaal werken.”
- “Proberen vóór de golf uit te lopen in plaats van er door overspoeld te worden.”

4. Omgang met aanbieders Wmo en Jeugdhulp

4 Omgang met aanbieders Wmo en Jeugdhulp

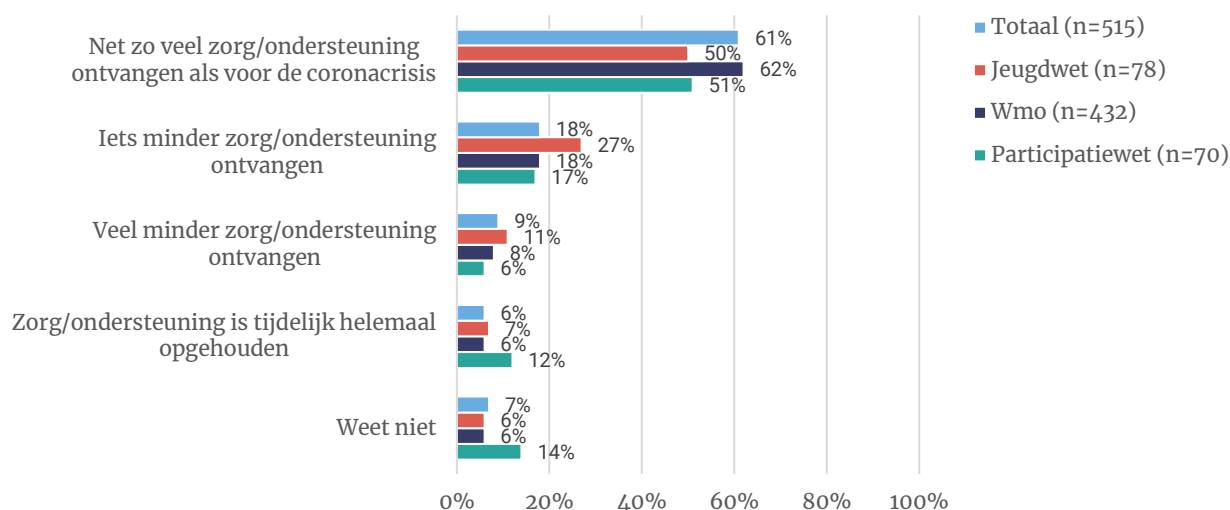
4.1 Ondersteuning ging door bij meerderheid Wmo-cliënten

Zes op de tien Wmo-cliënten geven aan dat ze tijdens de coronacrisis net zoveel zorg/ondersteuning ontvangen als voor de crisis. Onder jeugdhulpcliënten en cliënten die vallen onder de Participatiewet geeft de helft aan net zo veel zorg/ondersteuning te hebben ontvangen.³ Met name huishoudelijke hulp werd minder geboden. Bij anders noemt men onder andere ambulante begeleiding.

Welke zorg minder gekregen:

- Huishoudelijke ondersteuning: 36%
- Dagbesteding: 20%
- Begeleiding bij zelfstandig wonen: 14%
- Jeugdhulp: 12%
- Hulpmiddelen: 11%
- Ondersteuning bij het vinden van werk: 3%
- Respijtzorg: 2%
- Woningaanpassing: 1%
- Anders: 20%

Figuur 4.1. Is de hoeveelheid zorg of ondersteuning die u ontvang veranderd na het uitbreken van de coronacrisis? (basis: cliënten) (Jeugdwet en Participatiewet indicatief)

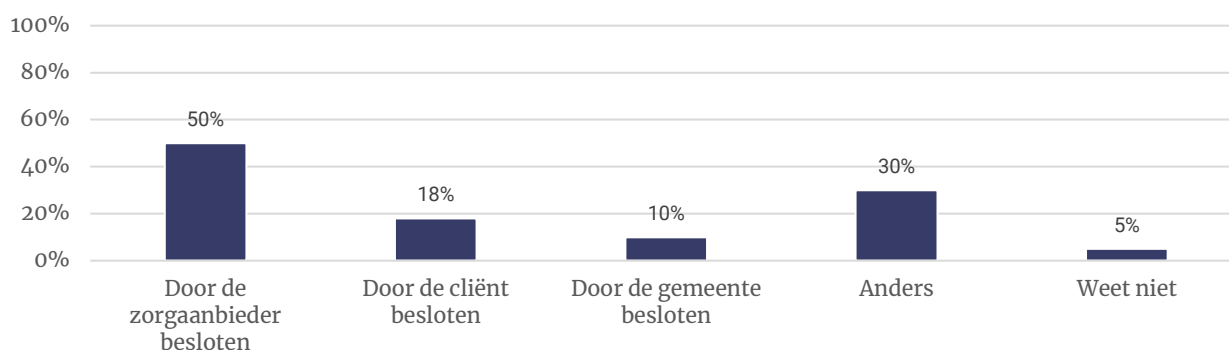
Het lijkt dat volgens 40 procent van de sociaal domein ambtenaren minder jeugdhulp is verleend tijdens de coronacrisis en volgens 49 procent minder Wmo-ondersteuning. In een stuk minder gevallen (respectievelijk 2% en 4%) lijkt de hulp of ondersteuning in de zelfde mate doorgegaan te zijn of juist helemaal opgehouden. Het heeft er schijn van dat een aanzienlijk deel van de sociaal domein ambtenaren niet weet hoe aanbieders zijn omgegaan met de zorg na het uitbreken van de crisis (48% bij jeugdhulp en 38% bij Wmo-ondersteuning). Vooral dagbesteding lijkt minder geboden (87%), maar ook begeleiding (78%) en huishoudelijke hulp (75%). Volgens 49 procent is er minder jeugdhulp geboden.

³ Deze vergelijking is indicatief van aard vanwege het relatief lage aantal cliënten die onder de Jeugdwet (n=78) of Participatiewet (n=70) vallen.

Verminderde zorg met name keuze van zorgaanbieder

Als er minder zorg of ondersteuning aan cliënten werd verleend, is dit in de helft van de gevallen besloten door de zorgaanbieder (zie figuur 4.2). Een vijfde (21%) van de Wmo-clieënten maakte zelf deze keuze. In weinig gevallen was het de keuze van de gemeente. Ander genoemde redenen zijn onder andere dat hulp vanwege ziekte en/of quarantaine niet door kon gaan of dat het een keuze was van de hulverlener (in overleg met de cliënt).

Figuur 4.2. Waarom gebeurde dit? (basis: cliënten die minder zorg/ondersteuning ontvingen (n=179))
Meerdere antwoorden mogelijk.

Het heeft er schijn van dat, als er minder zorg of ondersteuning werd geboden, dit volgens sociaal domein ambtenaren (n=135) met name door de zorgaanbieder besloten (57% bij jeugdhulp en 70% bij Wmo-ondersteuning) werd. Bij Wmo lijkt dit ook vaak op het verzoek van de cliënt (49%) te zijn. Dit gebeurde bij Jeugd relatief minder (26%).

24%

van de cliënten waar minder zorg of ondersteuning werd geboden, kreeg een alternatief.

4.2 Telefonisch contact lijkt meeste ingezette alternatief

In het geval van verminderde zorg werd bij een kwart van de cliënten een alternatief geboden. Dit zijn 46 cliënten, waardoor de uitkomsten over waar dit alternatief uit bestond en of men hier tevreden over was indicatief zijn. Bij de grootste groep lijkt er gewoon gebeld te zijn, bij een derde ging men videobellen. Raam- of deurbezoek lijkt minder voorkomend te zijn. Een ander genoemd alternatief is onder andere vervanging van hulpverlening.

Iets meer dan de helft (52%) van de cliënten waar een alternatief werd geboden, lijkt tevreden met dit alternatief. Men noemt onder andere dat het alternatief “*beter is dan geen zorg*” en blij is dat er een alternatief was. Een van de cliënten vindt “*videobellen eigenlijk prettiger dan fysiek contact*”. Eén op de vijf (21%) lijkt ontevreden over het alternatief. Zij lichten toe:

Waaruit bestond dit alternatief?

(n=46, indicatief beeld)

- Gewoon bellen: 49%
- Videobellen: 34%
- Whatsapp contact: 23%
- Raam- of deurbezoek: 4%
- Anders: 24%

- “Praktijkondersteuning werkt niet virtueel.”
- “In plaats van 1 dagdeel per week nu telefoontje van 20 minuten om de week.”
- “Ik ben digibeeet, dus de alternatieven passen niet.”
- “Beeldbellen, vooral in een groep, is voor mij lastig. Teveel prikkels.”
- “Telefoneren is oppervlakkiger en minder persoonlijk. Elkaars reactie zien is belangrijk.”

Het heeft er schijn van dat volgens meer dan de helft (59%) van de sociaal domein ambtenaren binnen de Wmo een alternatief is geboden voor minder of niet verleende zorg. Het alternatief lijkt meestal videobellen (96% bij jeugdhulp en 89% bij Wmo-ondersteuning) of gewoon bellen te zijn (bij Wmo (90%) meer dan bij Jeugd (78%)). Bij jeugdhulp was er volgens driekwart (73%) (ook) sprake van contact via Whatsapp en een raam- of deurbezoek lijkt ook veel voorkomend te zijn (51% bij jeugdhulp en 57% bij Wmo-ondersteuning). Ander genoemde alternatieven zijn onder andere wandelen, individuele sessies in plaats van in groepen of aangepaste huisbezoeken.

4.3 Nog steeds minder ondersteuning

De hulp is ondertussen (in september/oktober) weer meer op gang gekomen, maar de helft (51%) van de cliënten die door de coronacrisis minder ondersteuning ontvingen (zie figuur 4.3), krijgt nog steeds minder hulp dan voor de crisis. Voor ruim een derde (36%) ligt de ondersteuning weer op het oude niveau, 4 procent krijgt nu zelfs meer hulp.

Figuur 4.3. Door het uitbreken van de coronacrisis heeft u minder zorg of ondersteuning ontvangen. Is dit nu nog steeds zo, of ontvangt u ondertussen weer meer ondersteuning? (basis: cliënten die minder zorg/ondersteuning ontvingen (n=179))

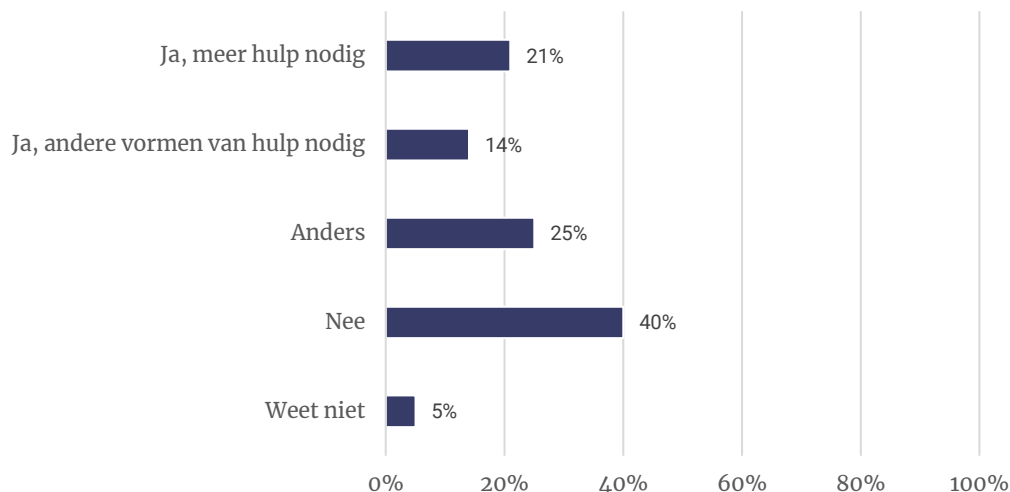

Het lijkt dat volgens de grootste groep sociaal domein ambtenaren (45% bij jeugdhulp en 47% bij Wmo-ondersteuning) weer ongeveer net zoveel zorg wordt verleend als voor de crisis. Volgens ruim een derde tot vier op de tien ambtenaren wordt er nog minder zorg verleend dan voor de crisis, maar wel weer meer dan aan het begin van de crisis. Het heeft er schijn van dat in maar weinig gevallen er nog steeds veel minder zorg of juist meer zorg wordt verleend dan voor de crisis (3%). Ambtenaren die bij gemeenten werken met 100.000 inwoners of meer lijken vaker te zeggen dat er nog steeds veel minder zorg wordt verleend (18%) dan ambtenaren van kleinere gemeenten (circa 2%).

Situatie vaak verergerd door vermindering zorg

Een vijfde van de cliënten (21%) die minder zorg ontvangen hebben, heeft nu meer hulp nodig doordat zij minder zorg of ondersteuning hebben ontvangen. Nog eens 14% zegt andere vormen van hulp nodig te hebben. Bij 'anders' noemt men vooral dat verminderde zorg grote gevolgen heeft gehad voor de situatie.

Figuur 4.4. Is uw probleem/situatie verergerd doordat u minder zorg of ondersteuning heeft ontvangen?
(basis: cliënten die minder zorg/ondersteuning ontvingen (n=179))

Sociaal domein ambtenaren lijken het moeilijk te vinden om in te schatten of de aard van de hulpvraag van cliënten is veranderd vanwege de coronacrisis (ruim de helft weet het niet). Een op de vijf (21%) lijkt te denken dat de problematiek van jeugdhulpcliënten is verergerd. Bij de Wmo lijkt 17 procent van alle sociaal domein ambtenaren dit te denken.

5. Financiële compensatie

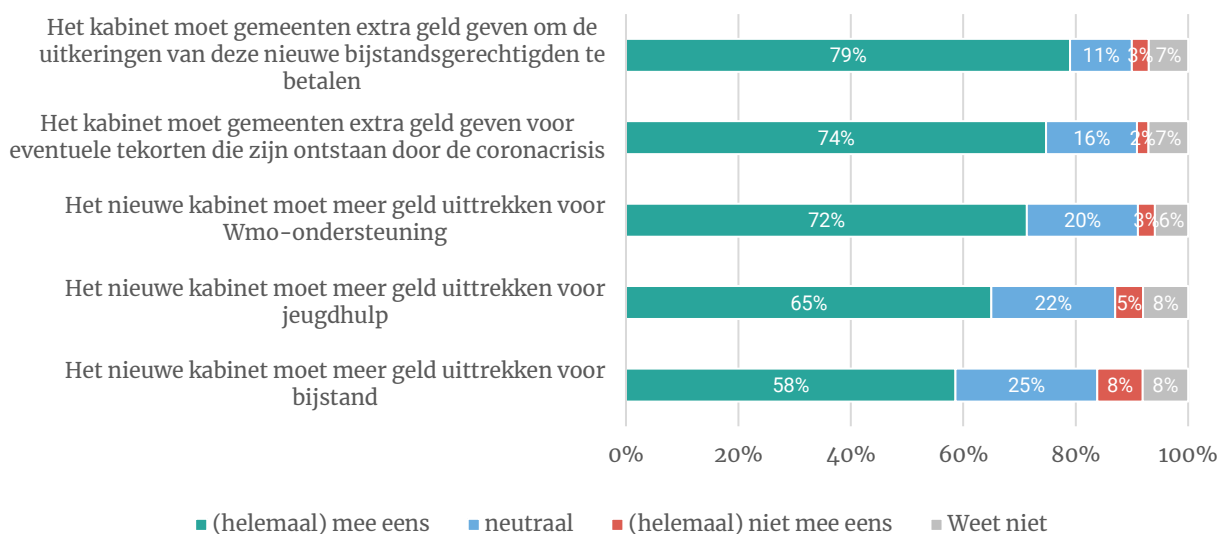

5 Financiële compensatie

5.1 Cliënten willen compensatie van het kabinet

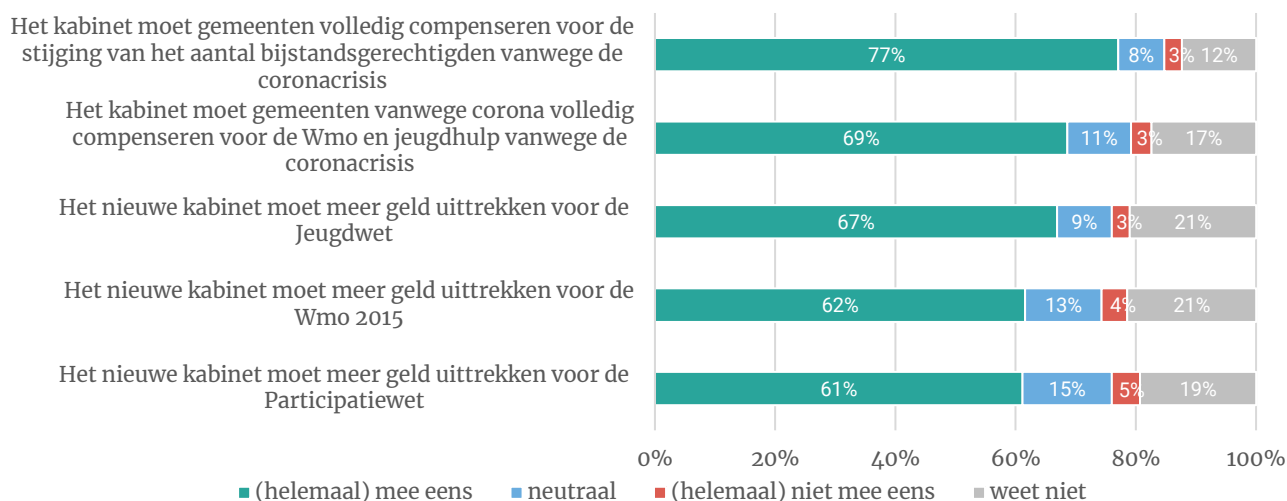
De meerderheid van de cliënten vindt dat het kabinet gemeenten moet compenseren voor de coronacrisis, met name voor de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden. Ook vindt meer dan de helft dat het kabinet meer geld voor het sociaal domein moet uittrekken, vaker voor Wmo-ondersteuning dan voor jeugdhulp of bijstand. Een verklaring hiervoor is dat met name Wmo-cliënten aan het onderzoek hebben deelgenomen en dat deze cliënten het logischerwijs vaker eens zijn met de stelling (75%) dan andere cliënten (circa 61%).

Figuur 5.1. In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (basis: cliënten (n=515))

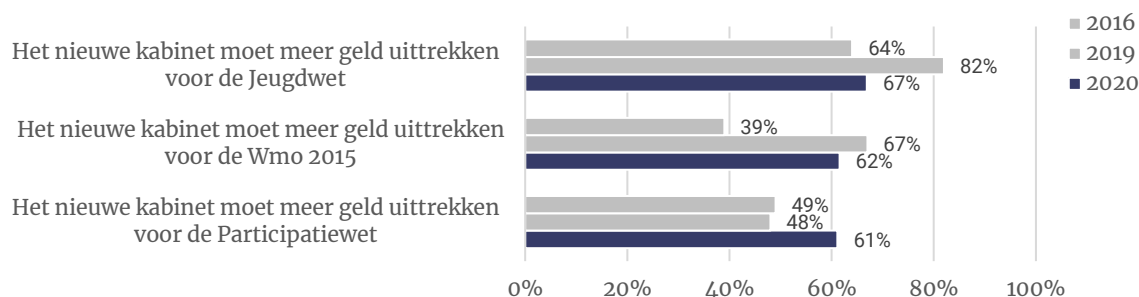
Gemeenteambtenaren lijken het in dezelfde mate als cliënten ermee eens dat het kabinet gemeenten extra geld moet geven ter compensatie van de gevolgen van de coronacrisis, met name om de uitkeringen van nieuwe bijstandsgerechtigden te betalen. Ook lijken (ruim) zes op de tien te vinden dat het kabinet meer geld voor het sociaal domein moet uittrekken, iets vaker voor jeugdhulp dan Wmo of Participatiewet. Een op de vijf kan dit niet beoordelen.

Figuur 5.2. In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (basis: alle ambtenaren (n=471)) (indicatief beeld)

Ten opzichte van vorig jaar lijkt het aandeel ambtenaren dat vindt dat het nieuwe kabinet meer geld moet uittrekken voor de Jeugdwet flink gedaald te zijn, dit is op hetzelfde niveau als in 2016. Bij de Participatiewet is het aandeel juist voor het eerst gestegen. Waarschijnlijk komt dit door de gevolgen van de coronacrisis.⁴

Figuur 5.3. In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (% (helemaal) mee eens) (basis: alle ambtenaren (n=471)) (indicatief beeld)

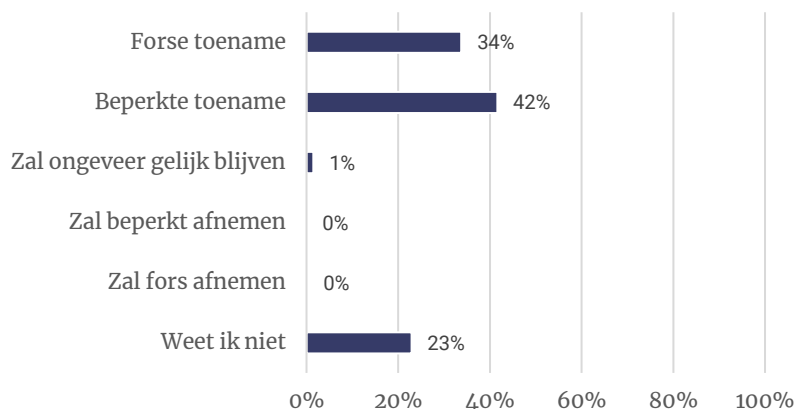

Toename in het aantal bijstandsgerechtigden lijkt verwacht

Driekwart van de gemeenteambtenaren lijkt een toename van het aantal bijstandsgerechtigden in hun gemeente te verwachten. Een derde verwacht een forse toename en vier op de tien een beperkte toename. Onder ambtenaren die werkzaam zijn in de Participatiewet lijkt het aandeel dat een toename verwacht 91 procent te zijn. Niemand verwacht een afname in het aantal bijstandsgerechtigden.

⁴ Dit jaar is de antwoordoptie ‘niet van toepassing’ achterwegen gelaten. Mogelijk is dit van invloed op de uitkomsten.

Figuur 5.4. Verwacht u een toename of afname van het aantal bijstandsgerechtigden in uw gemeente? (basis: alle ambtenaren (n=471)) (indicatief beeld)

Tabel 5.1 Verwacht u een toename of afname van het aantal bijstandsgerechtigden in uw gemeente? (indicatief beeld)

	Alle ambtenaren (n=471)	Sociaal domein ambtenaren (n=227)	Ambtenaren Participatiewet (n=149)
Forse toename	34%	40%	45%
Beperkte toename	42%	41%	46%
Zal ongeveer gelijk blijven	1%	2%	3%
Zal beperkt afnemen	0%	0%	0%
Zal fors afnemen	0%	0%	0%
Weet niet	23%	17%	6%

Financiële tekorten lijken alleen maar toegenomen

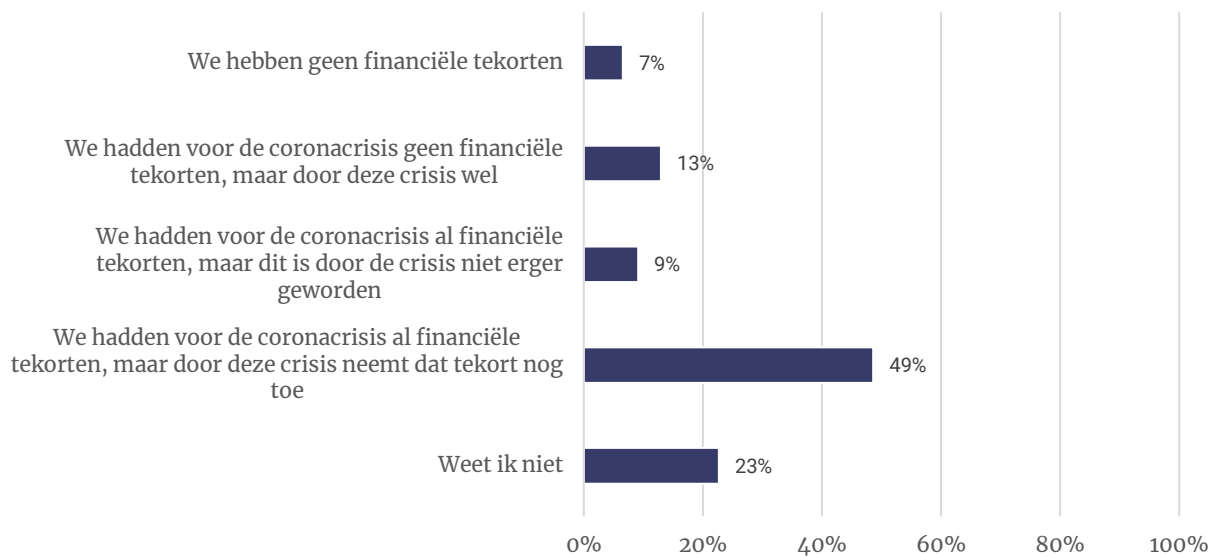
Het heeft er schijn van dat volgens de helft van de ambtenaren hun gemeente voor de coronacrisis al financiële tekorten had, maar dat deze tekorten door de crisis alleen maar zijn toegenomen. Het lijkt dat volgens maar weinig ambtenaren hun gemeente geen tekorten heeft. Dertien procent van alle ambtenaren lijken te ervaren dat de gemeente door de coronacrisis financiële tekorten heeft gekregen, daarvoor had hun gemeente dit nog niet.

Tekorten worden opgevangen door: (indicatief beeld)

- Bezuinigingen: 38%
- Reserves: 26%
- Verhogen lokale belastingen: 6%
- Anders: 13%

Tekorten lijken met name opgevangen te worden door bezuinigingen. Volgens een kwart worden de reserves hiervoor gebruikt. Lokale belastingen worden nauwelijks verhoogd. Zeventien procent lijkt het niet te weten. Bij ‘anders’ noemen ambtenaren een combinatie van de mogelijkheden.

Figuur 5.5. Welk van onderstaande uitspraken geldt voor uw gemeente? (basis: alle ambtenaren (n=471))
(indicatief beeld)

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl